

het schrijven en spreken met geweldmiddelen verboden.

Dat is meten met twee maten.

Nu zijn de ideeën van Rosenberg wel eenigszins fel gekleurd.

Maar wanneer men er eens uitspraken naast legt, die bij de Nationaal-socialisten toch als „officieel” gelden, en wel ter hoogste instantie (uitspraken van Hitler zelf), dan blijkt in veel gevallen, dat ze in wezen op elkaar lijken als twee druppels water. Zoo staat Hitlers boek „Mein Kampf” op hetzelfde standpunt van „bloed en bodem”, van rassenverschil en rassenstrijd in stee van klassenverschil en klassenstrijd⁴; principieel op een zuiverheidens standpunt, al verluidd het ook in een officieel schrijven namens den minister voor propaganda en volksvoorlichting, dat rassenverschil iets is, dat maar een „biologische kwestie is, die als zoodanig met religie niets te maken heeft”.

Het komt dus hierop neer, dat het „positieve Christendom” van het Nationaal-socialisme hierin bestaat, dat het sympathiseert met en steun verleent aan een principieel heidensche beweging, maar de werkelijk positieve Christenen op allerlei wijze bemoeilijkt.

O.

B.

4) Men lette op het geringe verschil in woorden; zoo dicht als de termen naar den klank bij elkaar komen, zoo dicht liggen ze principieel ook bij elkaar; het is slechts een accentverlegging. Communisme en Nationaal-socialisme zijn verwant, al hebben ze ook de grootste ruzie; dat is meer een kenteeken van personen, die elkaar zeer na verwant zijn. Ook in de wreede practijk is er vaak overeenkomst bij beide!

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

„Onze luchtmacht.”

Zoo is door één onzer predikanten genoemd de N.C.R.(adio)V.: „de luchtmacht van het koninkrijk der hemelen”.

Inderdaad een scherpe, origineele typeering, waarop zelfs Kerk en Vrede-mensen geen aanmerking hoeven te maken. En nu is het heusch wel van belang, dat we die luchtmacht op peil houden, en zoo noodig, nog steeds uitbreiden — want we moeten gewapend zijn in den geestelijken strijd.

Om de beteekenis van den Christelijken radio-omroep te laten zien voor den geestelijken strijd van onzen tijd, heeft het bestuur van de N.C.R.V. 7 November jl. een persconferentie gehouden. Daartoe waren vooral uitgenoodigd predikanten en redacteuren van kerkelijke bladen — en de kennis die genoemde dominees-redacteuren dien dag hebben opgestoken, moeten ze uitdragen, omdat „ons volk” breeder onderwezen worde in het stuk van de N.C.R.V. en derzelver doel en werk.

Om een niet al te dorre, technische uiteenzetting te krijgen, zal het wel t beste zijn als we zoo van dien dag wat indrukken en indrukjes geven, volgens het bekende recept van: „t nuttige en t aangename vereenigen.”

Dat was trouwens die heele dag; t nut was ons zeer aangenaam, en het aangename ons zeer nut.

Hulde aan de(n) organisator(en) van deze persconferentie — t was alles tot in de puntjes verzorgd!

t Leek, toen we daar in Hilversum aankwamen, werkelijk een beetje op een predikantenconferentie. In tram, trein en autobus zie je mekaar er al op aan — da's óók een dominee — tja, t is nou eenmaal niet anders, maar je kent ze d'r toch zoo maar uit. Uilebrillen, slobkousen, pullovers, of al wat een mensch daartoe trekken kan, zijn niet bij machte, dat te camoufleren.

Goed, daar waren we dan bij mekaar. Bijna allemaal Kerkbode-redacteuren. Daar had je ze nou, zoo maar op een grooten hoop.

Kerkbode-redacteuren, die wekelijks, of om de veertien dagen, op ons volk worden losgelaten, wel 150 bij mekaar, in één zaal, zoo maar, alsof het allemaal tamme, onschuldige menschen zijn.

Ze dronken koffie — vrij consumptie —, en ze rookten sigaren — vrij rooken — en ze zaten met elkaar wat in den nevel; t was voor sommigen misschien wel goed, dat ze mekaar niet al te best zagen, hoewel anderen weer niet van nevel houden. Gelukkig, dat niet alle menschen het met elkaar eens zijn. Waar bleef je dan met je 150 redacteuren? Je kunt ze toch niet op wachtgeld zetten?

Maar — hoe dan ook — dat op denzelfden wortel stoelende gezelschap werd door den voorzitter van de N.C.R.V. vriendelijk verwelkomd. Na dat welkom heeft de heer Van der Deure in een keurige speech het werk en het doel van de N.C.R.V. uiteengezet. Door die rede en de beantwoording van de gestelde vragen, hebben we een

overzicht gekregen dat ieder bevredigde. Blij dat we het eens zoo gehoord hebben.

t Moet wel goed zijn, als u ook uit die toespraak het een en ander hoort. Eerlijkheidshalve moet ik er bij zeggen, dat we niet eens aantekeningen hoefden te maken — we kregen van alle belangrijke gebeurtenissen van dezen dag een keurig getypt overzicht. En omdat dit geen preek is, wordt het u er ook bijverteld! Je moet de menschen anders niet in de keuken laten kijken, leeren we vroeger op college. Zoo zij het.

U begrijpt, het ging dien dag niet er om, hoe ver de techniek al gevorderd is, al hoorden we, zooals straks bliken zal, daar wel wat van. t Ging natuurlijk vooral, zooals de heer van der Deure zei, „om de geestelijke beteekenis van wat door die techniek dag in, dag uit gebracht wordt over ons volk en tot ver buiten de grenzen, om de beteekenis van den invloed, welken de omroep door de levende stem uitoefent op onze geheele nationale cultuur”.

Wat nu de samenstelling der vereeniging betreft (ik volg de rede van Mr van der Deure), u weet wel dat er plaats is voor alle orthodox-protestantsche christenen.

Om alle geharrewar te voorkomen, mag er in geen enkel bestuurscollege meer dan de helft van de leden behooren tot dezelfde kerkgemeenschap. Zoo van elke kerk een paar, ze noemen dat interkerkelijk, geloof ik. Nu moet je nooit op een woord vallen (je hebt van die Kerkbode-redacteuren die dat doen...), maar je moet toch ook niet een mooi woord zoo'n raren inhoud geven.

Interkerkelijk is toch niet twee van die, en twee van die en twee van die, zoolang de voorraad strekt, of tot je „de voornaamsten” gehad hebt?

Maar enfin, wat niet is, kan nog komen, en vanwege de zwakheid des vleesches moeten blijkaar zoo de moeilijkheden voorsnog worden gemitimeerd. Jammer dat we nog niet verder en „rijper” zijn! Overigens een geschikt punt voor een sappig polemiekje.

Een belangrijk deel van de programma's vormen de kerkuitzendingen, vertelt de voorzitter verder.

Daar zorgt een apart comité voor, moet u weten, want, mijn lezer en lezeres, ook op dit terrein liggen voetangels en klemmen. Iedereen wil graag hebben waar hij meent recht op te hebben, en om alle kerken en zoo te vriend te houden... enfin, u begrijpt wel. Zoo'n kerkuitzending hoeft u niets te kosten — alleen de Gereformeerde Kerken verzorgen deze diensten (financieel) zelf — omdat zij ze beschouwen als gewone dienst des Woords.

En nu moet u nooit boos worden als Ds A uit B preekt, en niet Ds C die ook in B „staat” en die u liever wou hooren — want dat doet niet de N.C.R.V. maar het comité van iedere kerk.

Misschien kan deze opmerking enkele gezichten doen opklaren (je hebt van die menschen die direct opvliegen, daar weten de heeren van de N.C.R.V. ook van) en wegnemen wat u verhinderde u als lid op te geven...

Daar zijn echter nog meer twistappeltjes, niet alleen onder Kerkbode-redacteuren. Ook bij gewone menschen.

Eén er van is: uitvoeringen der Christelijke zangvereenigingen.

Ja, een mensch moet wel eens kiezen. En t gaat hiermee net als het, volgens van Andel, moet gaan met dominees-en-teksten: niet om, maar er mee verlegen.

Wie wil er nou niet eens graag voor de radio zingen, in koor, of alléén, en iedereen, zegt de heer van der Deure, meent recht te hebben voor den Omroep op te treden. Moet je tegen dominees zeggen, dat een mensch vermeende rechten heeft — reageren ze automatisch op...

En niet alleenlijk dat, maar ook allerlei losse individuen, als daar zijn, wel niet alle, maar dan toch vele musici, letterkundigen, leeraren, godsdienstonderwijzers, en dan staat er in het ons verstrekte communiqué „enz.” Net zooiets als met het stenogram van de redevoeringen in ons Parlement, de leelijke woorden komen er niet in; want dat „enz.” heette in „toorspronkelijk”... „en dominees”... Ja, en dat is geen verdachtmaking, maar écht waar: „Als U bij dit en bij dat (dat maak ik er bij, S.) niet zorgt, dat ik voor de radio spreek, zal ik zorgen, dat er 300 menschen bedanken!” Oef, oef, mijn blanke broeder-collega!

Je zou je geneeren óók dominee te zijn. Zangvereenigingen, dominees, musici enz., denkt er nou eens om, dat u dat vriendelijke vermaninkje van Mr van der Deure ter harte neemt!

Den ongeduldigen N.C.R.V.-ers zij voorts medegedeeld, dat de studio-bouw een voorwerp is van voortdurende zorg; er wordt onafgebroken aan gewerkt.

Als het klaar is, hoort u het wel — en die f140.000 blijven wel bewaard en geven nog rente ook. Als er nu maar geen devaluatie komt en zoo, och, daar moet u niet over praten, dat wekt onrust, en trouwens. U weet misschien niet eens wat het precies is; vraagt u het eens aan die 150 uitgelezen mannen, voornoemd.

En nu we het dan toch over geld hebben, en we zoo eventjes en passant een getal van f140.000 (zes cijfers!) konden neerschrijven, willen we over de financiën maar verder praten. Je portemonnaie

zou er van gaan jeuken — ik hoor u al zeggen „dat doen dominees-portemonnaies toch gauw”, ach, wat is het wapen der verdachtmaking toch scherp.

Mr van der Deure zei: de menschen denken dat de N.C.R.V. in t geld zwemt. Nou, eerlijk gezegd... ik dacht er aan dat Dr Kuyper óók zoo goed zeggen kon wat er in t hart van de menschen die naar hem luisterden, omging.

Maar werkelijk, dat valt wat mee, of tegen, net wat u wilt, ik bedoel die zwemmerij. In elk geval zwemt ze dan nog maar in t ondiepe bad.

Kijk eens, de zaak zit zóó.

Gelukkig vloeien de inkomsten nog al aardig t Water blijft zwoot op peil.

Maar al groeit het ledental en dies ook het kapitaal — de uitgaven worden ook steeds grooter.

Maar zegt u, wie bezuinigt er nu niet. Kan dan de N. C. R. V. niet soberder leven?

U begrijpt de 150-op-denzelfden-wortel spitsten de ooren.

Z.

S.

(Slot volgt.)



„Zum tode Gesiegt”, of „Zum tode Gesündigt”!

Ik heb eens den bekenden Dr Hans Lilje hooren spreken voor een universitaire kring, ergens in Duitschland, over de techniek. De spreker is bekend door zijn geschrift: „Das technische Zeitalter”. In de redevoering kwam o.m. de uitspraak voor, dat de mensch in de techniek overwonnen heeft, maar — het was een Pyrrhus-overwinning: de mensch at zich den dood er aan. „Er hat gesiegt, aber er hat sich tod gesiegt”.

Er zijn er meer, die er zoo over denken. Dat blijkt b.v. uit volgende opmerking, die ik ontleen aan „De Christelijke Technicus”, orgaan van de Nederlandsche Vereeniging van Christelijke Technici. Daarin schrijft de redacteur, de heer A. C. Vreugdenhil, het volgende:

Een van mijn beste vrienden zei deze week tegen me: „Weet je wel dat de naam „christelijke technicus” eigenlijk een contradictio in terminus is?”

Helaas wist ik dat niet en ik vroeg bescheiden om een andere explicatie.

„Ja, zie je,” zei hij, „ik ben een trouw lezer van „De School met den Bijbel” en daarin stond eenige jaren geleden, dat de techniek een vloek geworden is, bijgevolg kan een technicus niet christelijk zijn en een christen geen technicus.”

Hierop geageert de redacteur als volgt:

Natuurlijk wilde ik een poging doen om tegen de meening van dat weekblad in mijn vriend tot andere gedachten te brengen. Maar hij weerde ze af en zei, dat hij mij een kaart zou overhandigen, waarop duidelijk te zien was, dat de techniek toch werkelijk een vloek was geworden, althans zich op dit moment goddelijke eigenschappen ging toekennen en zich tegenover Gods Almacht ging plaatsen.

De kaart heb ik thans voor me liggen en ik veronderstel dat meerderen zich er al aan zullen hebben geërgerd.

Men ziet daarop den hemel geopend en door de wolken heen, kruijt men dan een gezicht op de aarde. Grote en machtige vliegtuigen, waaraan de hakenkruisvlag en de Deutsche driekleur wapperen, vervullen het luchtruim boven een zeer uitgestrekt vliegterrein.

Boven de wolken ziet men de hemelpoort, ook al versierd met guirlandes in de Deutsche kleuren en door de geopende deur, waaruit het hemelsche licht ons tegenstraalt, zweven tal van engelen, naar de opening in de wolken, om zich te verlustigen in het grootsche schouwspel van de moderne vliegtuigen in de lucht. Ze klappen in de handen en zijn vol van verbazing over de kundigheden van den mensch. En in een groote fauteuil en omgeven door de engelen zit voor de hemelpoort Petrus (zullen we maar zeggen, maar misschien is nog wel een hooger Wezen bedoeld) met een zeer langen baard en met een ouderwetse Deutsche pijp, welke tot aan den grond reikt en op het goedge gelaat van dezen zeerouden grijsaard is het duidelijk te zien met welk een groote verwondering en goedgunstig welgevallen hij het spel van het menschenkind gadeslaat.

De kaart vertoont overigens kennelijk de teekenen van een propagandakaart voor de groote luchtvaart: „Grossflugtag!” prijkt boven dit tafereel en de keerszijde laat niet in het onzekere, dat de „Deutsche Lufthansa A.G.” op deze wijze moet worden bevorderd.

Het spreekt vanzelf, dat wij een techniek, welke zich op deze wijze wil meten met Gods Almacht, tot in den grond van ons hart veroordeelen. Een christelijke technicus, welke zich dit ten doel stelt, is inderdaad niet christelijk.

Maar een land, dat zich van zulke propaganda-middelen voor een groot openbaar vervoermiddel bedienen wil, is eveneens al bedenkelijk ver van het christendom afgedwaald. En dan mag Göring honderdmaal, zooals laatst weer in de Saar, verklaren dat het christendom in Duitschland zal worden hooggehouden, maar het moderne heidendom is onder tusschen bezig met groote stappen zich van Duitschland meester te maken.

De opmerking lijkt ons volkomen juist. Want een „overwinning” is pas overwinning, als zij ons in het leven bevestigt en versterkt. Daarom kan men niet „zum Tode siegen”, ook niet in de techniek, de cultuur. Men kan slechts „zum Tode sündigen”. En natuurlijk dan óók in de cultuur. Het is goed, dat de

redacteur van ger... volgende „toepass...

En, mutatis m... precies hetzelfde... Och, het lijkt... Er zijn „de ger... vol schrijven, m... En hoor, hoe z... socialistische li...

Wij veroorde... als de vuilighe... en zelfs natio... hoofd van talle...

En zullen wa... naar een zan... daar zingen ze... van het christ... bewaard, toe... volksenooten... maar even ha... inginnendag el...

„Treden voor... eer alleen te a... de techniek e... zoo noodig teg... we pas christe...

„De Groene A...

Vroeger teis... dat er dan ti... bloei van heel... wel niet plots... krachtig merke... een plaag. He... nieuwe ziekte... voor; op het... king heradem... de epidemie... tegenstand ge... heid van de h... gemaakt.

Epidemieën... voor. Daarent... andere ca... ting, immers... is. En even... physieke epid... besmetting t... Het fascisme... aanbidding... geweld, dit... vermoede me... uitermate aa... uit, wanneer... tuur in de... nationaal-soc...

Er zijn er c... van de regere... haar ambtena... teekens eracht... te stellen wat... een artikel „V... Marchant. Het...

„De alger... nadruk, dat... ambtenaar, t... den leider... aan de Reg... Niemand... daarvoor is... verstandig... alleen, dat... wingen.

En wat l... gezegd, zij l... hem een an... Hij gehoorz... zich naar... als willig... Albarda, di... tueret zich... den beste... Maar als... afgelegd na... bij uitneme... persoonlijk... gelukkig wi... En dan l... om te bes... gezagsoffen... De Reger... zijn. Zij lu...

Men kent h... het dialect va... van de N.S.F...

Langs de... tot zijn ta... dit institu... de Overhe... tieke p a r... Het is t... ogenblik g... bij hem kr... op de Bij... het institu... tot een li... Regering...

N.S.B.-ers... lijden indi... telijke sch... deze als i... nietigd. I... leider” ge...

1) De redactie werd gevraagd, een persconferentie der N. C. R.(adio) V. bij te wonen. Bij verhindering van den redacteur was schrijver van dit artikel zoo vriendelijk, in zijn plaats te gaan. Redactie.

BEN-HUR SIGAREN

MATIG IN PRIJS

HOOGFIJN VAN KWALITEIT.

Hoofdkantoor te ZEIST.



GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Groningen (vac. Ds Miedema): W. H. v. d. Vegt te Goes.
Groningen (vac. Ds Gispert): J. Wymenga te Scheveningen.

Aangenomen naar:

Twijzelerheide: Cand. W. B. den Brave te Zwolle.

Benoemd tot Hulpprediker te:

Katwijk aan Zee: Cand. W. C. Veltkamp, aldaar.
Utrecht: Cand. J. Thomas te Leiden.

Intrede te:

Emmer-Erfscheidenveen: I. M. de Graaf. Tekst: Jer.
17:5-8.Loenen a. d. Vecht: Cand. G. H. Schuppert. Tekst: Rom.
1:11 en 12.

Surhuisterveen: J. E. Booijs. Tekst: 2 Cor. 4:7.

Hoogleraarbenoeming aan de V. U.

Tot gewoon hoogleraar in de theologische faculteit der
Vrije Universiteit is als opvolger van Prof. Dr. H. H. Kuyper
benoemd Dr. D. Nauta, predikant der Geref. Kerk te
Woubrugge.

Candidaten van de Theologische School te Kampen.

Candidaten van de Theologische School te Kampen, welke
gaarne bereid zijn een eventueel op hen uitgebracht beroep in
overweging te nemen:

L. Berger, Schildereinde 81, Den Burg (Texel), hulpp.
F. Colenbrander, Nieuwegeweg 37, Huizinga (Fr.), hulpp.
Gijb. van Dooren, Geerstraat 34, Kampen.
P. D. van Dijk, Zwartweg 1, Nijverdal, hulpp.
J. van Eerden, Steentilstraat 5a, Groningen, tel. 2024.
J. Goris, Rotterdamseweg 3, Schiedam.
S. Greving, Dirckshorn, hulpp.
T. de Haan, Buitenpost.
P. B. Lengkeek, Marconiplein 3c, Rotterdam-W.
Joh. Ribberink, Graafschap 4, Kampen.
G. van 't Riet, v. Zuylen v. Nijveltstraat 94, Wassenaar,
tel. 717886.
A. B. Roukema, Harkstede (Gr.).
J. W. Smitt, IJssellade 37, Kampen, tel. 70.
J. G. W. ter Haak, Plompelorengracht 4, Utrecht.
E. Torenbeek, Schoolstraat A 468, Haaksbergen, hulpp.
H. van Twillert, Molenweg 22, Beekbergen.
J. Vermeij, 2e Ebbingestraat 61, Kampen.
W. Vis, Noordstraat 1, Haamstede (Z.).
S. Wouda, Oranjewoud (Fr.).
R. Zijlstra, Dorpsstraat 21, Kampen.
M. Hamming, Oostwold (W.K.) (Gr.).

Nic. H. Ridderbos, Vloedijk 61, Kampen, die echter gaarne
des Zondags de kerken wil dienen, is niet beroepbaar.De kandidaten, die hulpdiensten verrichten in de gemeenten:
Oosterend, Huizinga, Nijverdal, Dirckshorn en Haaksbergen,
kunnen elken Zondag vacante kerken dienen.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Noordeloos: M. Holtrop te Hilversum.

Intrede te:

Rijnsburg: Cand. M. Baan. Tekst: 1 Cor. 2:2.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:

Ridderkerk: M. Heikoop te Utrecht.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Arnhem (toez.): Cand. H. A. Labrie te Vianen.
Benschop: C. Dop te Hierden.
Barneveld: K. J. v. d. Berg te Amersfoort.
Blauwhuis (toez.): Cand. J. L. Springer te Leiderdorp.
Breskens (toez.): J. G. Panhuise te Aagtekerke.
Enschede: L. R. v. d. Broek te Drachten.
Maastricht: D. v. Peursum te Uitegeest.
Middelburg: G. van Veldhuizen te Hantum.
Middelbarnis: W. L. Mulder te Hoevelaken.
Muiderberg: Cand. W. Willemse te Drachten.
Oostrum: Cand. R. M. Plicster te Den Haag.
Randwijk: E. V. J. Japchen te Waarder.
Surhuizum: J. Jukema te Vriezenveen.
Warms (toez.): Cand. J. F. L. Becht te Arnhem.
Zuidzande: Cand. A. Th. Stegenga te Amsterdam.

Aangenomen naar:

Blija: Cand. Kr. Strijdt te Rotterdam.
Tjerkgaast: Cand. J. de Vos te Sneek.

Bedankt voor:

Aalburg en Heesbeem: J. H. Koster te Montfoort.
Nieuwe Tonge: E. Schimmel te Ameide.
Weert: W. de Peer te Stevensweert.
Wilnis: H. Kraaij te St. Annaland.

Intrede te:

Oosterwolde (Gld.): M. J. Leckerkerker. Tekst: Matth. 11:5b.
Vinkeveen: Cand. G. den Duyn. Tekst: 2 Cor. 4:3.

Afscheid van:

Ransdorp: E. R. Damsté. Tekst: Rom. 8:38 en 39.

Overleden:

J. H. C. Israël, emer. pred. te Driebergen, 85 jaar.

redacteur van gemeld orgaan daar nog op wijst, als hij
volgende „toepassing” maakt:

En, mutatis mutandis hebben wij hier in Nederland
precies hetzelfde te verwachten.

Och, het lijkt bij de volksgenooten nog zoo goed.
Er zijn „de gereformeerde N.S.B.-ers”, die de „Vova”
vol schrijven, maar niet op de vlakte durven te komen
En hoor, hoe ze te keer gaan, wanneer op den Dom de
socialistische liederen worden gespeeld.

Wij veroordeelen dat echter met evenveel kracht
als de vuiligheid, die zij in strijd met alle menselijke
en zelfs nationaal-socialistische principes over het
hoofd van talloze Nederlanders heen gieten.

En zullen we nu eens in Amsterdam gaan luisteren
naar een zangavond van de volksgenooten? Hoor,
daar zingen ze: „Wilt heden nu treden enz.”, het lied
van het christendom, het lied dat de christen heeft
bewaard, toen er nog geen N.S.B.-er was en de
volksgenooten van nu van dat lied niets wilden weten,
maar even hard de internationale zongen en op Ko-
ninginnedag elk vertoon van oranje verwierpen.

„Treden voor God den Heere”, dat beteekent Zijn
eer alleen te zoeken en Zijn wil alleen te doen. In
de techniek en op ons stembijet en overal, zelfs
zoo noodig tegen deze zangers van dit lied in. Dan zijn
we pas christelijk.

Epidemieën.

„De Groene Amsterdammer” schrijft:

Vroeger telsterden epidemieën ons werelddeel. Na-
dat er dan tienduizenden waren weggevaagd en de
bloei van heele landstreken was vernietigd, kwam er
wel niet plotseling, maar toch met een op eenmaal
krachtig merkbaar weerstand een einde aan zulk
een plaag. Het voortschrijden was tot staan gebracht,
nieuwe ziektegevallen kwamen zeldzamer en zeldzamer
voor; op het einde heelmaal niet meer; de bevol-
king herademde. Het was voorbij. Het virus zelf van
de epidemie scheen na eenigen tijd krachten tot
tegenstand gekweekt te hebben, waardoor de vatbaar-
heid van de bevolking voor onvatbaarheid plaats had
gemaakt.

Epidemieën van deze soort komen bij ons niet meer
voor. Daarentegen zijn wij met epidemische plagen van
een andere categorie gezegend — psychische besmet-
ting, immers, is een verschijnsel dat ons niet onbekend
is. En evenals fysieke besmetting zich tot een
fysieke epidemie kan uitbreiden, kan de psychische
besmetting tot een dergelijke wereldplaag oplopen.
Het fascisme geeft daarvan het bewijs. De machts-
aanbidding, de geëxalteerde verheerlijking van het
geweld, dit geestelijk regressie-verschijnsel van een
vermoede menscheit blijkt in een bepaald tijdsbestek
uitermate aanstekelijk te werken. De epidemie breekt
uit, wanneer de voedingsbodem daartoe rijp is: dicta-
tuur in de eene of andere variëteit, fascistisch of
nationaal-socialistisch.

De trouwgelofte aan den heer Mussert.

Er zijn er ook nog wel onder ons, die de houding
van de regering inzake de N.S.B., en het verbod aan
haar ambtenaren gegeven, onjuist achten, of vraag-
teekens erachter plaatsen. Het is goed, daartegenover
te stellen wat „De Groene Amsterdammer” schrijft in
een artikel „Vermoorde onnoozelheid” van Mr. H. P.
Marchant. Het blad schrijft:

„De algemeene leider” ontkent met veel leiders-
nadrak, dat hij ooit zou hebben gezegd: voor een
ambtenaar, die N.S.B.-er is, praovaleert de gelofte aan
den leider afgelegd, boven zijn ambtseel van trouw
aan de Regering.

Niemand had beweerd, dat hij dit had gezegd:
daarvoor is hij te slim, wat iets anders is dan te
verstandig en te bekwaam. De Regering beweerde
alleen, dat het noodzakelijk volgde uit zijn beschou-
wingen.

En wat heeft hij nu, in zijn redevoering, anders
gezegd, zij het met meer woorden? Wat doet volgens
hem een ambtenaar, als hij zijn ambtspllicht vervult?
Hij gehoorzaamt niet aan het gezag: hij gedraagt
zich naar de aanwijzingen, die een minister geeft
als willig werktuig in de handen van Aalberse en
Albarda, die met geen gezag zijn bekleed. Hij prosti-
tueert zich als een publieke vrouw voor den eerste
den beste, die de kiezera over hem zullen stellen.
Maar als N.S.B.-er heeft hij een plechtige gelofte
afgelegd aan den „algemeen leider”, den gezagvoerder
bij uitnemendheid, den man met een „zending”, zonder
persoonlijk belang, zonder partij-oogmerk, die ons volk
gelukkig wil maken.

En dan betwist hij nog het recht aan de Overheid
om te beslissen: bij deze ambtenaren acht ik de
gezagsoefening in mijn naam niet veilig!

De Regering kan over de besliste uitspraak tevreden
zijn. Zij heeft niet gedwaald.

Lijfwacht van „Bonzen”.

Men kent het lieflijk woord: „bonzen”. Het komt op uit
het dialect van Marxisten en van hun familie, de heeren
van de N.S.B. „De Groene Amsterdammer” schrijft:

Langs dezelfde weg komt „de algemeen leider” ook
tot zijn taxatie van de Bijz. Vrijw. Landstorm. Ook
dit instituut noemt hij niet een gezagsinstrument van
de Overheid, doch een weerbaarheidsafdeling van poli-
tieke partijen, een lijfwacht van de bonzen.

Het is te begrijpen. Als „de algemeen leider” het
ogenblik gunstig zou achten om het gezag, dat alleen
bij hem kan berusten, te grijpen, dan zou hij stuiten
op de Bijz. Vrijw. Landstorm. Hij wil daarom niet
het instituut zien verdwijnen, maar hij wil het maken
tot een instituut van zijn partij. Dat begrijpt de
Regering. Daarom weert zij daaruit, terecht, de
N.S.B.-ers „als schurftige schapen”. Deze schapen
lijden inderdaad aan een zeer gevaarlijke en besmet-
telijke schurft. Door hun intrede in de kudde zou
deze als gezagsorgaan van de Overheid worden ver-
nietigd. De Regering laat zich door „den algemeen
leider” geen oren aannaaien.

Ook onze predikanten zijn onlangs in het N.S.B.-
dialect „bonzen” genoemd. Want predikanten, moet u
weten, zijn menschen, die over den rug van de gelooven-
den heen zich „opgewerkt” hebben, en nu in een
behaaglijk levenlijke zichzelf weiden. Men moet het
maar weten. De lieden van de N.S.B. fantaseeren zelf een
„algemeen wil”, die dan in den „bizonderen
wil” van Mijnheer de „Leider” vleesch en bloed geworden
zou zijn. Dat is dan wijsheid van hun staats-leer. Als
zij echter iets begrepen van de kerk, en van het
christendom, zouden zij weten, dat weliswaar de
staats-gemeen wil heeft, maar dat er nog
wél een zeker gereformeerde kerk-recht is, dat het
„ambt aller geloovigen” erkent, en alle spe-
ciale ambt, dus ook dat van den predikant, afhankelijk
stelt van dit algemeene ambt van alle geloovigen. Daar
is dus de eenige gezonde manier waarop het „bizondere”
een uitspraak is van het „algemeene” (gelijk de predikant
immers in de Kerk gebonden is aan de belijdenis der
kerk zelf). Dat N.S.B.-ers dat niet zien, bewijst, dat hun
„Beweging” het christelijk geloof, en de kerk, niet kent.
En als zij dan de predikanten als „bonzen” zien? Och,
ook dat is weer misverstand; want zij begrijpen niet de
ambts-gedachte. Die een ambt bedient staat
precies aan den anderen kant van den z.g. „bons”.

Ach, dat Marxistische dialect. Wat heeft het al een
ellende gebracht, ook in N.S.B. en C.D.U.

Plank of Paneel.

Een van onze lezers is zoo vriendelijk, mij een ge-
deelte te zenden van een exemplaar van een in Am-
sterdam verschijnend kerkelijk orgaan (niet het officiële
Kerkbeurtenblad), welks naam ik niet precies weet.
We treffen daarin volgend artikel:

Het „Kerkbeurtenblad” deelde mede, dat op een
schrijven van Prof. de Hartog, om de plank, die
sedert 1886 het paneel in de deur van de kerkeraads-
kamer vervangt, weg te nemen nu de ingang geres-
taureerd is, afwijzend beschikt was. Waarom is dit
geschied?

Onze kerkeraadsverlaggever vertelt er ons en
Prof. de Hartog, met wien we een gesprek over deze
zaak hadden, iets van. Het blijkt thans, dat onze
kerkeraad den historiciën wil aankweken. Voorwaar
een loffelijk steven, dat een redactie, die blijkens het
inrichten van een tentoonstelling van Hervormd
Amsterdam hetzelfde nastreeft, niet anders dan toe-
juichen kan.

Bijzkaar heeft de kerkeraad het niet noodig ge-
oordeeld de motiveering aan den schrijver zelf mee
te delen, ook al is deze oud-predikant onzer Am-
sterdamsche gemeente. Voorwaar weer een loffelijke
daad. Gemeentelieden zonder functie of titel hebben
soms geklaagd, dat ze geen of een ongemotiveerd
antwoord kregen; het is dus verheugend te merken,
dat er geen onderscheid wordt gemaakt, dat geant-
woord wordt zonder onderscheid des persoons.

Ondanks dit alles, is Prof. de Hartog toch niet
voldaan. Hij vertelde ons, dat hij, zoodra hij gemerkt
had, dat na het herstel dat uitgezaagde paneel niet
was weggenomen, aan h.h. kerkmeesters had ge-
schreven, door wie echter geen beslissing kon worden
genomen, aangezien het een kwestie des kerkeraads
was. In zijn schrijven aan den kerkeraad verzocht toen
Prof. de Hartog den strijdbijl, eens door Dr. Kuyper
zoo krachtig gehanteerd, in dezen tijd, waarin het
Christendom zoo in de burning staat, te begraven.
Hij herinnerde eraan, hoe Naatje van den Dam door de
Regering is verwijderd om geen voorwendsel te
geven voor wrijving met den ouden vijand België;
kan nu de kerk dit voorbeeld niet volgen? Is het
noodig deze trofee van de scheuring zoo triomfantelijk
tentoon te stellen?

Wij kwamen even te spreken over de geschiedenis,
waarop Prof. de Hartog opwierp, dat we de histo-
rische en de juridische zijde maar beter buiten be-
schouwing moesten laten, want dat niet
vaststond, of Kuyper wel juridisch aan-
vechtbaar gehandeld had.

In het archief onzer gemeente zijn waardevolle
herinneringen aan verleden tijden; o.m. moet in de
N.Z. kapel nog steeds staan de kist van het Heilig
Mirakel van Amsterdam. Zouden wij die ook niet eens
te voorschijn halen ten einde de historiciën aan te
kweken? O.i. levert die veel beter stof om strijd bare
Hervormden te voeden. Of zouden we de geschonden
deur liever naar de N.Z. kapel brengen en trachten
samen te gaan en samen te werken, waar dat moge-
lijk is?

De tentoonstelling in het Oudliedenhuis heeft aan-
getoond, wat al goede en opbouwende er door onze
kerk is gedaan, welke rol zij uit sociaal en maats-
chappelijk oogpunt, maar bovenal welke taak zij als
kerk heeft vervuld. Wij gelooven, dat dit voorbeeld
beter zal wekken en strekken dan een herinnering
aan iets, waar het negatieve zoo sterk uit spreekt.

Men lette op de door ons gespatieerde woorden:
„dat niet vaststond, of Kuyper wel juridisch aanvecht-
baar gehandeld had”. Legendevorming heeft ook hier
veel kwaad gedaan.

N.S.B. en tucht.

De E. H. Broekstra schrijft in „Landsche Kerk-
bode”, nadat hij van het besluit der classis Leiden
inzake de N.S.B. melding gedaan heeft:

Jammer is het, dat Prof. Waterink op een verga-
dering in Leeuwarden een geluid heeft doen hooren,
dat met dat der Classis Leiden in flagrante tegen-
stelling is. Tenminste, indien het in de pers verschenen
verslag juist is. Tot dusver is er, helaas, nog geen
nadere rectificatie van dat verslag gegeven, zoodat
het vermoeden al sterker wordt dat het inderdaad juist
heeft weergegeven, wat door Prof. Waterink is be-
toogd. En dan spijt het mij ten zeerste, dat op die
vergadering Prof. W. zich aldus heeft uitgedrukt.

K. S.